

Uitgifte

Repertoriumnummer 2024/
Datum van uitspraak 8 april 2024
Rolnummer 2023/AB/381
Beslissing waartegen beroep 19/122/B

Uitgereikt aan
op
€
JGR

Arbeidshof te Brussel

Elfde kamer

arrest

COLLECTIEVE SCHULDENREGELING - vorderingen collectieve schuldenregeling
Tegensprekelijk arrest conform art. 747§2 Ger.W.
Definitief

BELGISCHE STAAT, ON 0308.357.159, schuldeiser, vertegenwoordigd door de Minister van Financiën, p/a Juridische Dienst RIC Vlaams-Brabant, 3001 HEVERLEE, Philipssite 3a bus 2, Appellant,
Vertegenwoordigd door mr. G E, advocaat te 3050 OUD-HEVERLEE

tegen

DE R J, ON, schuldbemiddelaar, met zetel te
In persoon aanwezig,

mede inzake

1. **M J**, RRN, schuldenaar, wonende te, in persoon aanwezig
  2. **VDAB**, ON 0887.010.362, schuldeiser, met zetel te 1000 BRUSSEL
  3. **KBC VERZEKERINGEN NV**, ON 0403.552.563, schuldeiser, met zetel te 3000 LEUVEN, Prof. K. Van Overstraetenplein 2,
  4. **FLUVIUS**, ON 0477.445.084, schuldeiser, met zetel te 9090 MELLE, Brusselsesteenweg 199,
  5. **RSZ**, ON 0206.731.645, schuldeiser, met zetel te 1060 BRUSSEL, Victor Hortaplein, 11,
  6. **LIANTIS SOCIAAL VERZEKERINGSFONDS**, ON 0409.088.689, schuldeiser, met zetel te 1000 BRUSSEL, Willebroekkaai 37,
  7. **M K**, ON, schuldeiser, met zetel te 2800 MECHELEN
  8. **STAD LEUVEN**, ON 0207.521.503, schuldeiser, met zetel te 3000 LEUVEN, Prof. Van Overstraetenplein 1,
  9. **VLAAMSE BELASTINGDIENST**, ON 0316.380.841, schuldeiser, met zetel te 9300 AALST, Vaarstraat 16,
  10. **KBC BANK NV**, ON 0462.920.226, schuldeiser, met zetel te 3000 LEUVEN, Brusselsesteenweg 100,
  11. **G H**, ON, schuldeiser, met zetel te 3020 HERENT
  12. **G G**, ON, schuldeiser, met zetel te 3001 HEVERLEE
- Schuldeisers nr. 2 tot en met nr.12 niet verschenen, noch vertegenwoordigd

***

*

Na beraad, spreekt het Arbeidshof te Brussel het hiernavolgend arrest uit:

Gelet op de stukken van rechtspleging, inzonderheid:

- het voor eensluidend verklaard afschrift van het bestreden vonnis, uitgesproken op 3 mei 2023 door de arbeidsrechtbank te Leuven, 6de kamer (A.R. 19/122/B),
- het verzoekschrift tot hoger beroep, ontvangen ter griffie van dit hof op 25 mei 2023,
- de conclusies voor de appellante partij, neergelegd ter griffie op 9 november 2023,
- de stukkenbundel voor de appellante partij, neergelegd op 21 november 2023,

***

*

De partijen hebben hun middelen en conclusies uiteengezet tijdens de openbare terechtzitting van 8 januari 2024, waarna de debatten werden gesloten, de zaak in beraad werd genomen en voor uitspraak gesteld op heden.

***

*

I. FEITEN EN RECHTSPLEGING

1. Met verzoekschrift neergelegd op 11 april 2019 ter griffie bij de arbeidsrechtbank te Leuven vroeg de heer M J om toegelaten te worden tot de collectieve schuldenregeling.
2. Bij beschikking van 16 april 2019 werd het verzoek van de heer M J om toegelaten te worden tot de collectieve schuldenregeling door de arbeidsrechtbank te Leuven toelaatbaar verklaard.
Mr. J. DE R werd als schuldbemiddelaar aangesteld.
3. Met vonnis van 5 juli 2019 werd het verzoek tot herroeping van deze beschikking door de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door de Minister van Financiën (hierna genaamd de FOD Financiën) ongegrond verklaard.
4. Bij vonnis van 2 december 2020 werd het ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling houdende moratorium gehomologeerd. Deze regeling betrof een moratorium met de duur van 1 jaar na homologatie.

5. Een ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling na moratorium van 13 januari 2022 werd door de schuldbemiddelaar neergelegd op 7 maart 2023.
6. Een proces-verbaal van gebrek aan minnelijke regeling werd neergelegd ter griffie op 7 maart 2023 door de schuldbemiddelaar wegens een bezwaar van de FOD Financiën, waarbij hij de rechtbank verzocht om:

“•In hoofdde akte te nemen van het gesloten akkoord en het uitvoerbaar te verklaren, overeenkomstig art. 1675/10 § 5 Ger. W.

•Aan de griffie de opdracht te geven de nodige vermeldingen aan te brengen in de beslagberichten.

•Akte te nemen van het gesloten akkoord tot verlenging van de looptijd van minnelijke aanzuiveringsregeling overeenkomstig artikel 1675/10, § 6.

•Het bedrag van het ereloon, de emolumenten en de kosten van de schuldbemiddelaar vast te stellen op 1.431,99 EUR zoals verwoord in de aangehechte staat van erelonen, emolumenten en kosten, en deze uitvoerbaar te verklaren.

•Subsidiair overeenkomstig art. 1675/11 §2 rechtsdag te bepalen waarbij partijen en de schuldbemiddelaar worden opgeroepen en de schuldbemiddelaar verslag zal uitbrengen en alsdan een gerechtelijke aanzuiveringsregeling op te leggen.

•Te zeggen voor recht dat de te verlenen beschikking een uitvoerbare titel zal vormen, op basis waarvan de schuldbemiddelaar de ereloon- en kostenstaat kan verhalen op het Fonds.

Kosten als naar recht.”

7. Met vonnis van 3 mei 2023 van de arbeidsrechtbank van Leuven werd het bezwaar van de FOD Financiën gekwalificeerd als rechtsmisbruik, zodat hiermee geen rekening kan worden gehouden en alle betrokkenen geacht worden in te stemmen met het ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling, waarna dit akkoord werd gehomologeerd.
8. De FOD Financiën was het met deze beslissing niet eens en stelde hoger beroep in met verzoekschrift neergelegd ter griffie van het arbeidshof te Brussel op 25 mei 2023, en vordert:

“Het bij middel van huidig verzoekschrift ingesteld hoger beroep toelaatbaar en gegrond te horen verklaren.

Bijgevolg het vonnis d.d. 03-05-2023 te horen hervormen, en opnieuw rechtdoende, te zeggen voor recht dat het ontwerp van aanzuiveringsregeling niet kan worden gehomologeerd bij gebrek aan instemming van alle partijen en de zaak terug aan de

schuldbemiddelaar over te maken teneinde een ontwerp op te maken dat voorziet in de betaling van alle hoofdsommen en de niet-kwijtschelding van de onderhoudsuitkeringen, ondergeschikt een gerechtelijke aanzuiveringsregeling op te leggen bij toepassing van artikel 1675/13 Ger. W..

Kosten als naar recht”.

II. BEOORDELING

A. Toelaatbaarheid van het hoger beroep

9.

Overeenkomstig artikel 1675/10 § 5, tweede lid van het gerechtelijk wetboek doet de rechter uitspraak op stukken en neemt hij akte van het gesloten akkoord.

Artikel 1043, tweede lid Ger. W. is hierbij van toepassing. Krachtens deze bepaling staat tegen een akkoordvonnissen geen voorziening open, behalve wanneer de overeenkomst niet wettelijk is tot stand gekomen.

Waar een vonnis akte verleent van een gesloten akkoord inzake minnelijke aanzuiveringsregeling is dit een akkoordvonnissen waartegen overeenkomstig artikel 1043, tweede lid van het gerechtelijk wetboek in principe géén rechtsmiddel openstaat, dan enkel wanneer de overeenkomst niet wettig tot stand zou gekomen zijn. Er staat dus in principe geen rechtsmiddel open, tenzij de eerste rechter in datzelfde vonnis een beslissing ten gronde heeft genomen, waarbij hij bijvoorbeeld de door appellant geformuleerde bezwaren tegen de voorgestelde minnelijke aanzuiveringsregeling als rechtsmisbruik heeft afgewezen.

In casu heeft de eerste rechter in voormeld vonnis een beslissing ten gronde genomen aangezien hij de bezwaren van de FOD Financiën tegen de voorgestelde minnelijke aanzuiveringsregeling als rechtsmisbruik heeft afgewezen.

Op grond van artikel 1051 Ger.W. is de termijn om hoger beroep aan te tekenen één maand na de kennisgeving bij gerechtsbrief.

Gelet op het vonnis van 3 mei 2023 en het hoger beroep van 25 mei 2023, is het hoger beroep tijdig.

Ook aan de andere ontvankelijkheidsvoorwaarden werd voldaan, wat overigens niet wordt betwist, zodat het hoger beroep toelaatbaar is.

B. Ten gronde

10.

De collectieve schuldenregeling kan op twee wijzen worden bewerkstelligd, hetzij met een minnelijke aanzuiveringsregeling, waarbij de schuldbemiddelaar, aangesteld door de rechter, een minnelijke regeling onderhandelt met de schuldeisers en waarna de rechter een eventueel akkoord bekrachtigt, hetzij met een gerechtelijke aanzuiveringsregeling, waarbij, bij gebrek aan akkoord tussen de schuldeisers en de schuldbemiddelaar, de rechter een regeling oplegt. Het opleggen van een gerechtelijke regeling door de schuldbemiddelingsrechter gebeurt enkel wanneer de schuldbemiddelaar in de onmogelijkheid vertoeft om een minnelijke regeling uit te werken.

De door de schuldbemiddelaar uit te werken of door de rechter opgelegde aanzuiveringsregeling moet volgens art. 1675/3, derde lid van het Ger. W. ertoe strekken om de financiële toestand van de schuldenaar te herstellen, met name hem in staat te stellen in de mate van het mogelijke zijn schulden te betalen en tegelijkertijd te waarborgen dat hij zelf en zijn gezin een menswaardig leven kunnen leiden.

11.

Indien een schuldeiser tegen een minnelijke aanzuiveringsregeling bezwaar aantekent, is het de schuldbemiddelingsrechter toegelaten te beoordelen of dit bezwaar de totstandkoming van een minnelijke aanzuiveringsregeling kan beletten, dan wel steunt op rechtsmisbruik.

De weigering van een instemming met een voorstel van minnelijke aanzuiveringsregeling kan dus rechtsmisbruik uitmaken.

Rechtsmisbruik is aanwezig, wanneer een recht wordt uitgeoefend op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een voorzichtig en bezorgd persoon. Het begrip kennelijk wijst erop dat de rechter slechts een marginaal toetsingsrecht heeft.

Overeenkomstig de door de rechtspraak van het Hof van Cassatie ontwikkelde en bijgetreden criteria voor de beoordeling van het rechtsmisbruik, kan er sprake van rechtsmisbruik zijn, wanneer het recht wordt uitgeoefend zonder enig nut voor de titularis van het recht of wanneer de titularis zijn recht op verscheidene wijze kan uitoefenen en hij kiest voor de voor derden meest nadelige wijze van uitoefening.

(P. Dauw, *Topics van de collectieve schuldenregeling*, p. 46, nr. 71)

Indien het bezwaar steunt op een misbruik van recht, houdt de herleiding van het recht tot zijn normale uitoefening in dat de afwezigheid van toestemming vanwege deze schuldeiser niet aan de totstandkoming van een akkoord in de weg staat.

12.

De krachtlijnen van de door de schuldbemiddelaar voorgestelde minnelijke aanzuiveringsregeling werden op correcte wijze als volgt door de eerste rechter uiteengezet :

“ De schuldbemiddelaar heeft in dit dossier op 13 januari 2022 een ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling per aangetekende post met ontvangstbewijs aan alle schuldeisers en aan de heer M overgemaakt.

De aangegeven schuldenlast in dit dossier bedraagt volgens het proces-verbaal van vaststelling van gebrek aan minnelijke aanzuiveringsregeling 370.018,29 euro, waarvan 322.985,12 euro in hoofdsom.

Een aanzienlijk deel van de schulden is het gevolg van de eenmanszaak die de heer M in het verleden had (een taxibedrijf). In het proces-verbaal van de schuldbemiddelaar wordt gesteld dat de heer M niet voldeed aan de voorwaarden om het faillissement aan te vragen.

Op 1 januari 2018 richtte de heer M de BVBA Taxi Axi op om de uitbating van zijn taxibedrijf in onder te brengen. Klaarblijkelijk werkte hij voor deze vennootschap ook als werknemer. Op 26 maart 2020 werd de BVBA Taxi Axi in faling verklaard.

De heer M werkt sinds mei 2021 via Start People bij Telenet en blijkt tot dusver een stabiel inkomen te hebben. Voor zover mogelijk, tracht de heer M ook via een tweede job bijkomende inkomsten te verwerven.

De heer M is samen met zijn partner — met wie hij wettelijk samenwoont — eigenaar van een onroerend goed, gelegen te 3020 Herent, Rijweg 37, waar het gezin woont. De woning werd op 25 augustus 2015 aangekocht voor de prijs van 280.000,00 euro en de heer M ging samen met zijn partner een hypothecaire lening aan, waarvan het maandelijks aflossingsbedrag 1.261,64 euro bedraagt. Per 1 maart 2023 blijft er een saldo van 218.190,37 euro te betalen. De einddatum is voorzien op 20 mei 2041.

De heer M heeft drie kinderen uit een vorige relatie, die bij hun moeder verblijven. Met zijn nieuwe partner heeft hij nog twee gemeenschappelijke kinderen. De partner van de heer M heeft zelf ook nog een minderjarig kind uit een vorige relatie. Eén van de kinderen heeft nood aan bijzondere zorgen.

Op de rubriekrekening stond volgens het proces-verbaal van de schuldbemiddelaar op 6 maart 2023 een bedrag van 40.082,72 euro.

Rekening houdend met deze elementen voorziet het ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling onder meer in een trapsgewijze inhouding op het inkomen van de heer M, in een inhouding voor de helft op vakantiegeld, eindejaarspremie en fiscale teruggaven, in een volledige inhouding van uitzonderlijke ontvangsten en in een looptijd van 9 jaar vanaf de beschikking van toelaatbaarheid, dit met het oog op het behoud van de woning en omwille van het feit dat aanvankelijk een moratorium werd gehomologeerd en er een periode geen

inkomsten waren. De minnelijke aanzuiveringsregeling voorziet in een verlenging van de duurtijd indien er tijdens bepaalde maanden geen inhoudingen zouden kunnen gebeuren. De bedragen die na het einde van de looptijd, desgevallend na verlenging, niet zijn terugbetaald, worden geacht te zijn kwijtgescholden in hoofdsom, intresten en kosten, met uitzondering van de penale boete voor wat betreft de hoofdsom ervan, die ook na het einde van de collectieve schuldenregeling verhaalbaar blijft op de heer M.”

13.

In casu heeft het bezwaar van de FOD Financiën tegen het voorstel van minnelijke aanzuiveringsregeling betrekking op de bepaling dat het eventueel bestaande saldo van de verschuldigde hoofdsommen bij het einde van de procedure van de collectieve schuldenregeling zal worden kwijtgescholden :

- terwijl onderhoudsgelden niet kwijtscheldbaar zijn
- terwijl de woning van de heer M J en zijn partner niet ten gelde wordt gemaakt

De FOD Financiën verzoekt te zeggen voor recht dat haar bezwaar geen rechtsmisbruik uitmaakt en vraagt dat de schuldbemiddelaar een ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling opstelt dat bij behoud van het onroerend goed voorziet in de betaling van alle hoofdsommen en de niet-kwijtschelding van de onderhoudsgelden.

14.

Artikel 1675/13, §3 Ger.W. (in Afdeling 4. - Gerechtelijke aanzuiveringsregeling) bepaalt:

*“ De rechter kan geen kwijtschelding verlenen voor volgende schulden:
- de onderhoudsgelden ...”*

De schuldbemiddelaar is samen met de FOD Financiën van mening dat de onderhoudsgelden niet kunnen worden kwijtgescholden en hij meent dat dit dermate evident is dat dit gegeven niet dient opgenomen te worden in het ontwerp van aanzuiveringsregeling want er inherent aan is.

De schuldbemiddelaar schreef naar aanleiding van de bezwaren van de FOD Financiën op 10 mei 2022:

“ U stelt dat onderhoudsgelden niet kunnen kwijtgescholden worden. Dit is correct en een en ander staat ook vermeld in de wet. Om die reden wordt in het eindvonnis steeds uitdrukkelijk vermeld dat kwijtschelding voor restschulden wordt verleend, met uitzondering van de schulden waarvoor de arbeidsrechtbank geen kwijtschelding kan verlenen.

Die uitzonderingen van art. 1675/13 Ger W worden niet vermeld omdat dit reeds in de wet staat. Ik meen dan ook dat uw opmerking niet relevant is, hoewel inhoudelijk uiteraard correct. “

Het hof stelt derhalve vast dat de schuldbemiddelaar zelf stelt dat het ontwerp geen kwijtschelding van de onderhoudsuitkeringen voorziet, zodat het bezwaar van de FOD Financiën op dit punt dan ook zonder voorwerp is.

15.

De FOD Financiën zet in besluiten uiteen dat zij in hoofdorde niet de verkoop van het onroerend goed of een gerechtelijke aanzuiveringsregeling vraagt, maar wel dat op het einde van de procedure van de collectieve schuldenregeling alle hoofdsommen worden betaald bij behoud van het onroerend goed dat aan de heer M J en zijn partner toebehoort.

Met betrekking tot het onroerend goed, waarvan de heer M J mede-eigenaar is, zijn de volgende vaststellingen relevant:

- de woning werd door de heer M J aangekocht, samen met zijn partner, met wie hij wettelijk samenwoont, waarbij beiden ieder voor de helft eigenaar zijn
- de woning werd aangekocht in 2015 voor de prijs van 280.000 euro en de hypothecaire lening loopt nog tot 20 mei 2041
- het saldo van de hypothecaire lening bedroeg op 1 maart 2023 218.190,37 euro
- het maandelijks aflossingsbedrag van de hypothecaire lening bedraagt 1.261,64 euro.

De hypothecaire lening kan als boedelschuld worden beschouwd en bij voorrang uit de lopende inkomsten worden betaald, voor zover deze vergelijkbaar zijn met een aanvaardbare huurprijs (zie E. VAN ACKER, C. VERBEKE, B. WILLEMANN, Praktische gids voor schuldbemiddelaars, Mechelen, Kluwer, 2013, pag. 266).

Gezien de concrete gezinssituatie van de heer M J en rekening houdend met de actueel geldende huurprijzen, is het hof van oordeel dat de maandelijksse aanzuivering van de hypothecaire lening ten bedrage van 1.261,64 euro vergelijkbaar is met de huurprijs voor een gelijkaardige woning.

Terecht wordt ook door de schuldbemiddelaar opgemerkt dat een eventuele verkoop van het onroerend goed gepaard zou gaan met bijkomende kosten van verhuis, huurwaarborg... waardoor een lager bedrag voor de schuldeisers gereserveerd kan worden.

Voor de heer M J is het behoud van de woning daarenboven van groot belang, onder meer gezien zijn concrete gezinssituatie met meerdere kinderen. Het behoud van de woning biedt in belangrijke mate de waarborg dat de heer M J en zijn gezin een menswaardig leven kunnen leiden, overeenkomstig artikel 1675/3, lid 3 van het Gerechtelijk Wetboek.

De optie van behoud van het onroerend goed en de afbetaling van de hypothecaire schuld als boedelschuld, zoals opgenomen in het ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling, is in die concrete omstandigheden, en alle belangen in acht genomen, dan ook een aanvaardbaar voorstel.

De looptijd van de minnelijke aanzuiveringsregeling mag in de regel niet langer dan zeven jaar zijn, doch de schuldenaar kan uitdrukkelijk en met opgave van redenen vragen om de verlenging van deze maximale looptijd met het doel bepaalde elementen van zijn vermogen te beschermen en de eerbiediging van de menselijke waardigheid te verzekeren (artikel 1675/10, §6, eerste zin van het Gerechtelijk Wetboek). De rechter beslist over deze aanvraag en neemt in voorkomend geval akte van het gesloten akkoord (artikel 1675/10, §6, tweede zin van het Gerechtelijk Wetboek).

De heer M J stelt zelf voor om de looptijd van de collectieve schuldenregeling te verlengen van 7 tot 9 jaar vanaf de datum van de beschikking van toelaatbaarheid, met het oog op het behoud van het onroerend goed en om de schuldeisers te compenseren voor de maanden dat er geen inkomsten zijn geweest.

Het verzoek van de FOD Financiën dat alle hoofdsommen worden betaald bij behoud van het onroerend goed, zou de normale looptijd van de collectieve schuldenregeling van 7 jaar dermate lang verlengen, dat de menselijke waardigheid van de heer M J wordt aangetast.

Het hof is dan ook van oordeel dat het om voormelde redenen niet opportuun is om een ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling op te stellen dat voorziet, bij behoud van het onroerend goed, in de betaling van alle hoofdsommen.

16.

Door aan te sturen op de betaling van de hoofdsommen bij behoud van het onroerend goed, oefent de FOD Financiën haar rechten uit op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de manier waarop een voorzichtig en bezorgd persoon deze zou uitoefenen.

Gelet op hetgeen hiervoor werd uiteengezet, is het hof van oordeel dat de eerste rechter terecht heeft geoordeeld dat er in de voorliggende zaak sprake is van rechtsmisbruik.

Er kan dus worden gehandeld alsof door de FOD Financiën werd ingestemd met het ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling.

17.

Het hoger beroep is bijgevolg ongegrond.

Het bestreden vonnis wordt bevestigd.

OM DEZE REDENEN,

HET ARBEIDSHOF,

Gelet op de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, zoals tot op heden gewijzigd, inzonderheid op artikel 24,

Recht sprekend conform art. 747§2 Ger.W.

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk en ongegrond.

Bevestigt het vonnis van de arbeidsrechtbank van Leuven.

Verzendt bij toepassing van artikel 1675/14 § 2 Ger.W. de zaak terug naar de arbeidsrechtbank te Leuven, voor verdere behandeling als naar recht.

Legt de kosten van het geding overeenkomstig artikel 1017, eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek ten laste van BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door de Minister van Financiën.

Zegt dat de bijdrage van 24 euro aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand, betaald bij de inschrijving van het hoger beroep, ten laste blijft van de BELGISCHE STAAT vertegenwoordigd door de Minister van Financiën.

Stelt vast dat er voor het overige aan deze procedure geen te vereffenen gerechtskosten verbonden zijn.

Aldus gewezen en ondertekend door de elfde kamer van het Arbeidshof te Brussel, samengesteld uit:

A S, Raadsheer,

bijgestaan door :

D VAN DEN B, griffier.

D VAN DEN B, A S.

en uitgesproken op de openbare terechtzitting van 8 april 2024:

A S Raadsheer,

bijgestaan door

D VAN DEN B, griffier.